

**UCHWAŁA NR X/62/2025
RADY MIASTA LUBARTÓW**

z dnia 13 marca 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Mieście Lubartów na lata 2025 – 2030.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673) Rada Miasta Lubartów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście Lubartów na lata 2025 – 2030, w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubartów.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr L/366/2023 z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Lubartów na lata 2023-2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Tomasz Krówczyński

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W MIEŚCIE LUBARTÓW NA LATA 2025 – 2030

ROZDZIAŁ I.

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględniać w polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, ratyfikowana przez Polskę od 1977 roku, w art. 3 gwarantuje każdemu człowiekowi prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swej osoby. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych.

Niewątpliwie szczególną ochroną i troską powinny zostać objęte małoletnie dzieci, które same nie są w stanie chronić się przed zagrożeniami – płynącymi zarówno ze strony członków najbliższej rodziny, jak i z zewnątrz. Organy Państwa powinny skierować swoje działania na ochronę i zapewnienie bezpieczeństwa właśnie w takich sytuacjach. Nie można także pomijać sytuacji osób starszych, zależnych i nieporadnych, które także powinny zostać objęte działaniami prewencyjnymi i ochronnymi.

Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje gwarancję stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielonej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Celem Programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Art. 9a ww. ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego.

Założeniem Programu jest rozwijanie systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Miasto Lubartów w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Działania skoncentrowane będą na profilaktyce i edukacji społecznej, ochronie i pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływaniu wobec osób stosujących przemoc, ale także na podnoszeniu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele, działania i zadania Programu będą podlegać monitoringowi, ewaluacji, a w miarę możliwości i potrzeb wprowadzane będą korekty, nowe rozwiązania wynikające z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń jego realizatorów. Dzięki temu Program ten będzie odpowiadał na bieżące potrzeby mieszkańców Lubartowa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 poz. 1673) zwaną dalej „ustawą”. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasto Lubartów na lata 2025-2030 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje zasadniczo od 22 czerwca 2023 r.

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 2 - 4 ustawy, do pozostałych zadań własnych Gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572),
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743, 858, 1572),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17, 1228, 1907, 1965),
8. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, 1841),
9. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802),
10. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232).

2. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej podejmuje gmina, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół Interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

1. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
2. gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
3. Policji;
4. oświaty;

5. ochrony zdrowia;

6. organizacji pozarządowych;

7. przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową,

8. kuratorzy sądowi.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ust. 3–4 ustawy, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej;

2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;

3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;

4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Pracami zespołu kieruje przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego. Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Obsługę organizacyjno – techniczną i finansową zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, o których mowa w art. 9a ust. 3, 3a lub 5 ustawy.

Zespół interdyscyplinarny powołuje grupy diagnostyczno–pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.

Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie został powołany Zarządzeniem Nr VIII/1361/2023 Burmistrza Miasta Lubartów z dnia 21 września 2023 r w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie. Siedzibą Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie.

3. PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Procedura „Niebieskie Karty” jest narzędziem, którego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej, ale także współpraca przedstawicieli różnych instytucji i podmiotów, które są zobowiązane do reagowania w przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu przemocy domowej.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje:

·osoby doznające przemocy domowej,

·osoby stosujące przemoc domową, przez które należy rozumieć wyłącznie osoby pełnoletnie, które dopuszczają się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Następnie formularz przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wszczęcia procedury NIEBIESKIE KARTY dokonują poniższe osoby wypełniając formularz „Niebieska Karta–A”

1. pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;

2. funkcjonariusz Policji;

3. żołnierz Żandarmerii Wojskowej w sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową;

4. pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

5. asystent rodziny;

6. nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;

7. osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny

8. przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;

9. pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.

Procedura przewiduje dwuetapowy udział osoby dotkniętej przemocą domową, gdzie pierwszy etap, to zetknięcie z przedstawicielami w/w służb, którzy będą zobowiązani wypełnić formularz „Niebieska Karta – A”, a drugi etap to zaproszenie przez grupę diagnostyczno-pomocową na spotkanie i wspólne omówienie dalszych, zintegrowanych działań pomocowych.

Formularz „Niebieska Karta – A” gromadzi m.in. dane osobowe osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, formy stosowanej przemocy, opisu miejsca zdarzenia, okresu trwania sytuacji przemocowych, świadków przemocy domowej, podejmowanych wcześniej działań mających na celu zgłoszenie przemocy domowej itp.

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie dotkniętej przemocą domową, przekazuje się pouczenie, stanowiące formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli osobą dotkniętą przemocą domową, jest dziecko, pouczenie przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy domowej. Pouczenia nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową.

Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.

Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu „Niebieska Karta – A”, dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania przemocy domowej albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

Na posiedzeniu grupa diagnostyczno-pomocowa w obecności zaproszonej osoby doznającej przemocy domowej dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z osobą doznającą przemocy domowej, opracowuje indywidualny plan pomocy, który zawarty jest w formularzu „Niebieska Karta – C”. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie, uwzględniając potrzeby, zasoby i sytuację osoby doznającej przemocy domowej.

Grupa diagnostyczno-pomocowa, po wezwaniu osoby stosującej przemoc domową, w jej obecności, dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i na podstawie informacji zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji w celu zmiany jej postępowania i zatrzymania przemocy domowej.

Skład grupy diagnostyczno – pomocowej powołanej przez zespół interdyscyplinarny do pracy w rodziną, w której występuje przemoc domowa dostosowany jest do zdiagnozowanych problemów i potrzeb rodziny. Przebieg procedury „Niebieskie Karty” i czas jej trwania zależny jest od wielu czynników, do których m.in. należy: złożoność problemów w rodzinie, stopień zaangażowania we współpracę z grupą diagnostyczno – pomocową poszczególnych członków rodziny uwikłanych w relacje przemocowe, cechy osobowościowe osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Każda sytuacja rodziny wymaga wnikliwej diagnozy, ponieważ praca grupy diagnostyczno – pomocowej prowadzona jest metoda pracy z indywidualnym przypadkiem.

Szczegółowe wytyczne oraz przebieg procedury „Niebieskie Karty” reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

4. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową rozumie się „jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobre osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni - wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze „Niebieskie Karty” (dalej NK) nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie działań interwencyjnych w rodzinie. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem grupy diagnostyczno – pomocowej (GDP) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty” napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy lub rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań. Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskiej Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2024 r. poz. 1568, 1841) poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, obejmując:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy - gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy - gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okoliczności poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej oraz przebywania na tym terenie jeżeli osoba dotknięta doznającą przemocy domowej, uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową mogą być wydane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową, Sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Funkcjonariusz Policji może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

1. podczas interwencji podjętej przez wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
2. w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę dotkniętą przemocą domową lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

1. zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
2. wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
3. zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową,
4. zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
5. zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie

zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest zobowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazu przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

1. aresztu (wymierzona w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
2. ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
3. grzywny do 5000 zł.

W art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnienia dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. Zapewniając ochronę umieszcza się dziecko u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17, 1228, 1907) dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zjawisko przemocy domowej należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym, należy ją zatem zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej stanu zdrowia lub pozbawienie ją życia. W swej czynnej postaci przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, przytrzymywanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym, izolacja od rodziny i znajomych. Nie można zapominać także o przemocy polegającej na zaniechaniu – tj. braku zapewnienia należytej opieki i wsparcia, co naraża osobę doświadczającą tej formy przemocy na utratę zdrowia lub życia.

2. Przemoc psychiczna – to naruszenie godności osobistej, zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, straszenie, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów itp.

3. Przemoc seksualna – to zmuszenie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, a także kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przemocą seksualną jest także takie zachowanie, które narusza sferę intymną innej osoby, np. poprzez niechciany dotyk, komentarz dotyczący sfery intymnej i seksualnej innej osoby. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. Przejawia się także poprzez gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm z pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych itp.

4. Przemoc ekonomiczna – działanie mające na celu doprowadzenie do uzależnienia finansowego, niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, rozliczanie z wydatków na rzecz rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli np. współmałżonka, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

5. Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach, straszenie, poniżanie, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby, upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, publikowanie lub rozesyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które obrażają lub ośmieszają itp.

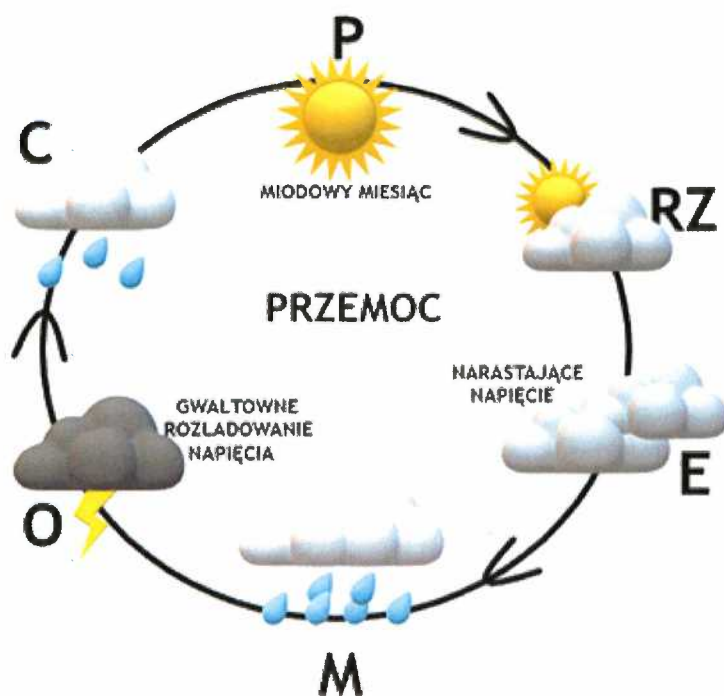
6. Zaniedbanie – zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności w szczególności: rodzic - dziecko, opiekun – osoba nieporadna (z uwagi na wiek lub niepełnosprawność). Charakteryzuje je niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych, niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy itp.

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Wyróżniamy trzy fazy powtarzającego się cyklu:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak: przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana i każdy drobiazg, najmniejsza rzecz jest powodem do awantury. Osoba doświadczająca tego stanu stara się za wszelką cenę uspokoić, opanować sytuację i oddalić zagrożenie, nierzadko zaspakajając żądania osoby stosującej przemoc. Czasem, nie mogąc wytrzymać napięcia osoba doznająca przemocy sama prowokuje spięcie, by wreszcie mieć „to” za sobą. Wówczas pojawia się agresja i następuje kolejna faza przemocy.

2. **Faza gwałtownego rozładowania napięcia** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na drugiej osobie. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku osoba doznająca przemocy robi wszystko, żeby uchronić siebie i uspokoić partnera, co rzadko przynosi pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy osoba krzywdzona znajduje się w stanie szoku, pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy, złożenie zawiadomienia, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie.

3. **Faza „miodowego miesiąca”** – jest to faza skruchy osoby stosującej przemoc. Po wyładowaniu złości agresor tłumaczy się i usprawiedliwia, ma poczucie winy, przeprasza, obiecuje poprawę, zaczyna okazywać serdeczność i miłość, przynosi prezenty. Osoba doznająca przemocy wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy osobie stosującej przemoc w to, że się zmienił. W tej fazie osoby doznające przemocy najczęściej wycofują się z podjętych działań, rezygnują z pomocy, wycofuje skargi, zawiadomienia. Stopniowo osoba stosująca przemoc przestaje być miłą, napięcie ponownie narasta i pojawia się faza narastającego napięcia. Z biegiem czasu skraca się długość „miodowego miesiąca”, a akty przemocy stają się coraz bardziej dotkliwe i niebezpieczne dla osoby doznającej przemocy.

Rys. 1. Cykle przemocy

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

1. objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),

2. objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),

3. objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),

4. objawy seksualnego wykorzystania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest świadomość, że:

- 1) Najważniejsze jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy i zatrzymanie krzywdzenia, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna. Na tym etapie ważna jest pomoc specjalistów, którzy wyjaśnią zjawisko i wskażą możliwości bezpiecznego wyjścia z sytuacji przemocy.
- 2) Za przemoc zawsze odpowiedzialna jest osoba ją stosująca.
- 3) Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doznającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja zjawiska przemocy domowej. Co więcej – niektóre działania osób doznających przemocy dla otoczenia są całkowicie niezrozumiałe, co także jest charakterystyczne dla tego zjawiska – osoba uwikłana w przemoc ma zaburzony odbiór rzeczywistości i nie jest w stanie w sposób właściwy ocenić zagrożenia

1. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Miasto Lubartów na lata 2025 – 2030 skierowany jest do:

1. osób doświadczających przemocy domowej,
2. osób stosujących przemoc domową,
3. świadków przemocy domowej,
4. społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
5. przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych - podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

2. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Obszar Gminy Miasto Lubartów.

3. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasto Lubartów na lata 2025 – 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie,
3. Komendę Powiatową Policji w Lubartowie,
4. Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie,
5. Sąd Rejonowy w Lubartowie,
6. Ochronę zdrowia,
7. Placówki oświatowe różnego szczebla,
8. Prokuraturę Rejonową w Lubartowie,
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie,
10. Instytucje i organizacje pozarządowe,
11. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Lubartowie.

ROZDZIAŁ II. Część diagnostyczna

1. OPIS PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ

Gmina Miasto Lubartów znajduje się we wschodniej Polsce. Położona jest 26 km na północ od Lublina. Gmina miejska Lubartów liczy 20 209 mieszkańców (dane pochodzące z Raportu o stanie Gminy Miasto Lubartów za 2023 r.).

Badanie zjawiska przemocy domowej i jego występowania jest sprawą trudną. Podstawową barierę w diagnozowaniu i rozwiązywaniu tego problemu stanowi kwestia świadomości społecznej, ukształtowanej w dużej mierze na stereotypach i relacjach utrwalonych latami w podstawowej komórce społecznej jaką jest rodzina. Pomimo, iż ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa definicję tego zjawiska, to w rzeczywistości przemoc domowa jest rozmaicie rozumiana w różnych kręgach i grupach społecznych. Poczucie wstydu, lęku, kary, problemów (prawnych, rodzinnych, zawodowych, sąsiedzkich), ale też niewiedza osób dotkniętych przemocą i świadków jej stosowania powoduje, iż nie tylko w Gminie Miasto Lubartów, ale też w całej Polsce zjawisko występowania przemocy domowej nie jest zgłaszane tak często, jak w rzeczywistości występuje. Powoduje to, iż posiadane informacje i przedstawione statystyki dają zaledwie przybliżony obraz zjawiska przemocy domowej.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasto Lubartów została sporządzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Lubartowie, analizę problemu opartą o sprawozdania i dane Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020 - 2024. Uwzględniono także zakres realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz prowadzonych działań pomocowych wobec osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.

Wypełnienie przez uprawnione do tego podmioty formularza Niebieskie Karty - A inicjuje wszelkie działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową. Szczegółowe zestawienie sporządzonych formularzy NK A przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Podmioty sporządzające formularz Niebieska Karta A

Instytucja Rok	Podmiot sporządzający NK A					Razem
	KPP	MOPS	MKRPA	Ochrona zdrowia	Oświata	
2024 NK A	24	20	3	0	10	57
2024 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	6	5	0	0	4	15
Razem 2024	30	25	3	0	14	72
2023 NK A	23	19	2	1	6	51
2023 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	6	11	2	0	2	21
Razem 2023	29	30	4	1	8	72
2022 NK A	24	17	1	0	0	42
2022 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	10	18	0	0	1	29
Razem 2022	34	35	1	0	1	71
2021 NK A	22	19	0	0	0	41
2021 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	10	9	0	0	0	19
Razem 2021	32	28	0	0	0	60
2020 NK A	28	12	0	0	0	40
2020 NK A rejestrujące kolejne zdarzenie przemocy	14	1	0	0	0	15
Razem 2020	42	13	0	0	0	55

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Na podstawie powyższej tabeli można zaobserwować wzrost sporządzanych formularzy NK A. W 2020 roku sporządzonych zostało łącznie 55 formularzy Niebieskie Karty A, z czego 40 formularzy dotyczyło wszczęcia nowych procedur, natomiast 15 formularzy zostało sporządzonych na okoliczność udokumentowania występowania kolejnych zdarzeń przemocy domowej. W kolejnym 2021 roku sporządzonych zostało łącznie 60 formularzy Niebieskie Karty A, z których 41 formularzy dotyczyło wszczęcia nowych procedur, natomiast 19 formularzy zostało wypełnionych na okoliczność udokumentowania występowania kolejnych zdarzeń

przemocy domowej. Kolejny analizowany rok 2022 wskazuje na znaczny wzrost liczny sporządzonych formularzy NK A. Do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie wpłynęło 71 formularzy NK A, w tym 42, które dotyczyły pierwszych zdarzeń dotyczących wystąpienia przemocy domowej natomiast 29 formularzy stanowi udokumentowanie wystąpienia kolejnych zdarzeń przemocy domowej w rodzinach objętych już działaniami procedury „Niebieskie Karty”. W analizowanym 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 72 formularze NK A, z których 51 dotyczyły wszczęcia nowych procedur „Niebieskie Karty”, zaś 21 formularzy NK A dokumentowało kolejne zdarzenia przemocy domowej w prowadzonych procedurach i rozpoznanych problemach rodzin. W ostatnim poddanym pod ocenę 2024 roku, porównywalnie do roku poprzedniego, do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 72 formularze NK A, z których 57 dotyczyło wszczęcia nowych procedur „Niebieskie Karty”, zaś 15 formularzy NK A dokumentowało kolejne zdarzenia przemocy domowej w prowadzonych już procedurach.

Powyższe zestawienie ilustruje również zaangażowanie uprawnionych podmiotów do podejmowania działań interwencyjnych na rzecz pokrzywdzonych.

W 2020 roku formularze NK A zostały sporządzone przez KPP w ilości 42 formularzy NK A i MOPS w liczbie 13 formularzy NK A. Pozostałe, uprawnione podmioty nie sporządziły formularzy NK A.

W 2021 roku zjawisko przemocy w rodzinie udokumentowane zostało wyłącznie przez KPP, który sporządził łącznie 32 formularzy NK A i MOPS który przekazał do Zespołu Interdyscyplinarnego łącznie 28 formularzy NK A.

W trzecim, poddanym pod analizę roku 2022, porównywalną ilość formularzy wypełnił MOPS tj. 35 NK A i KPP w liczbie 34 formularzy NK A. Ponadto formularze zostały wypełnione przez pozostałe uprawnione podmioty tj. MKPRA – 1 formularz NK A i oświata 1 formularz NK A.

W 2023 roku, podlegającym analizie, do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 29 formularzy NK A sporządzonych przez KPP, 30 wypełnionych przez jednostki pomocy społecznej, 4 formularze NK A sporządziła MKRPA, zaś 8 placówki oświatowe, a 1 formularz NK A ochrona zdrowia.

W analizowanym 2024 roku łącznie 30 formularzy NK A zostało sporządzonych przez KPP, 26 przez MOPS, 14 formularzy NK A sporządziły placówki oświatowe i 3 MKRPA.

Powyższe dane są potwierdzeniem wzrostu identyfikowania problemów w rodzinie przez poszczególne podmioty i definiowania ich jako przemocy domowej.

Podjmując kwestię formularzy Niebieska Karta A warto zwrócić uwagę na osoby, które są krzywdzone przez najbliższych. Należy zaznaczyć, że dokonana nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła zapis o traktowaniu małoletnich dzieci, będących świadkami aktów przemocy domowej, jako osoby doznające przemocy.

Tabela 2. Osoby doznające przemocy z podziałem na płeć.

Lata		2020	2021	2022	2023	2024
Płeć	Kobiety	41	32	37	46	48
	Mężczyźni	7	5	7	5	5
	Dzieci	10	25	29	64	68

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Zamieszczone w tabeli nr 2 dane uwydatniają grupę osób doznających przemocy, kobiet i dzieci, wobec których należy ukierunkować działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Pod ocenę poddano grupę osób stosujących przemoc, a dokonana analizę przedstawia tabelę nr. 3

Tabela 3. Osoby stosujące przemoc z podziałem na płeć.

Lata		2020	2021	2022	2023	2024
Płeć	Kobiety	6	13	13	29	22
	Mężczyźni	45	35	50	64	72

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie

Interpretując przedstawione powyżej analizy, można pokusić się o stwierdzenie, iż mimo rosnącej świadomości społecznej i kompetencji służb, problem przemocy jest stale obecny w funkcjonowaniu naszej społeczności. Należy zatem jeszcze bardziej skonsolidować siły i działania, aby jej przeciwdziałać.

2. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby współpracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), dokonując w ten sposób wszechstronnej oceny czynników określających kondycję bieżącą (atuty i słabości) istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Miasto Lubartów w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń dla rozwoju systemu.

MOCNE STRONY (wewnętrzne pozytywne – to specjalne walory odróżniające nas od innych działających w tym samym sektorze, ich źródłem może być potencjał materialny, osobowy, instytucjonalny)	SŁABE STRONY (wewnętrzne negatywne – są konsekwencją ograniczeń, niedostatecznych zasobów i umiejętności)
1. Sprawnie funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny. 2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”. 3. Dostępna i wykwalifikowana kadra posiadająca wiedzę oraz kompetencje z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. 4. Spójny system współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w zakresie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową. 5. Sprawny i konstruktywny przepływ informacji między instytucjami działającymi w systemie umożliwiający szybkie działania interdyscyplinarne. 6. Upowszechnianie wśród dorosłych mieszkańców miasta oraz dzieci i młodzieży wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 7. Doświadczenie w realizacji lokalnych kampanii przeciwdziałających przemocy. 8. Szeroka oferta pomocy w specjalistycznych placówkach i organizacjach osobom współzależnym i z problemem uzależnienia od alkoholu, który często towarzyszy zjawisku przemocy domowej. 9. Sprzyjająca polityka władz lokalnych ułatwiająca działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. 10. Regularne organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie oraz grup diagnostyczno - pomocowych. 11. Obowiązek wdrożenia standardów ochrony małoletnich.	1. Brak stałych grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. 2. Brak specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc na terenie powiatu. 3. Niedostateczne wykorzystywanie rozwiązań prawnych wobec osób stosujących przemoc przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości. 4. Istniejące mity i stereotypy na temat zjawiska przemocy domowej. 5. Brak wyroków sądu zobowiązujących osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. 6. Niedostateczne zaangażowanie podmiotów wskazanych w ustawie o przeciwdziałania przemocy domowej do wszczynania procedur Niebieskie Karty”. 7. Brak zaplecza lokalowego przeznaczonego do pobytu tymczasowego osób doznających przemocy. 8. Brak programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc na terenie powiatu lubartowskiego. 9. Brak wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
SZANSE (zewnętrzne pozytywne – to tendencje i zjawiska w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się dla nas bodźcem rozwoju, osłabić istnienie zagrożeń)	ZAGROŻENIA (zewnętrzne negatywne – to wszystkie czynniki, które są postrzegane jako bariery, utrudnienia, dodatkowe koszty działania, niebezpieczeństwa)
1. Zmiany prawne umożliwiające stosowanie skuteczniejszych form pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową. 2. Rosnąca świadomość społeczna dotycząca przemocy domowej oraz przejawiająca się w artykułowaniu problemu przemocy i aktywności społecznej w dążeniu do rozwiązania istniejącego problemu przemocy domowej. 3. Zauważalne zaprzestawanie traktowania przemocy jako tematu tabu. 4. Obalanie mitów i stereotypów dotyczących tematyki przemocy.	1. Negatywne wzorce zachowań społecznych i funkcjonowania rodziny. 2. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. 3. Stereotypy wizerunku osoby doznającej przemocy. 4. Przedłużające się w czasie postępowania policyjne, sądowe, prokuratorskie. 5. Ukrywanie przez rodziny występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. 6. Biurokracja i formalizacja działań. 7. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc i brak

5. Stałe rozwijanie współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli i zaangażowanie w tworzenie interdyscyplinarnych działań.	narzędzi egzekwowania współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym.
6. Rosnące kompetencje służb zaangażowanych w podejmowanie działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	8. Trudności w zgromadzeniu materiału dowodowego w przypadku przemocy psychicznej.
7. Kolejne zmiany w polityce prorodzinnej, polityka prospołeczna państwa.	9. Zagrożenie wypaleniem zawodowym kadry podejmującej działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
	10. Bierna postawa świadków przemocy.

3. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Stałe doskonalenie zasobów kadrowych, wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowania przemocy domowej.
3. Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.
4. Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, edukacja społeczna.
5. Tworzenie miejsc schronienia w związku z przemocą domową.

ROZDZIAŁ III.

Część programowa

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Miasto Lubartów na lata 2025 - 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie ochronę osób doświadczających przemocy, edukacja i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukacja kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujęta edukacja społeczności lokalnej.

Podstawą działań systemowych to założenie, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osób dotkniętych przemocą i doprowadzenie do skutecznego zatrzymania przemocy.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemów przemocy domowej. Nieodzowna jest wielospektowość pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, dobry kanał komunikacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto wzrost świadomości powinien przyczynić się do zmiany postaw społecznych jednostek, a w konsekwencji do zapobiegania przemocy domowej. Szybsze i jednoznaczne reakcje mogą spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI PROGRAMU

I CEL: Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.

Kierunki działań:

- 1) aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno – pomocowych,
- 3) realizowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 4) prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej,

- 5) realizowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 6) opracowywanie i realizowanie indywidualnych oraz grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej,
- 7) zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,
- 8) upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
- 9) zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb przy realizacji procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 10) publikowanie na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego,
- 2) liczba utworzonych grup diagnostyczno – pomocowych,
- 3) liczba funkcjonujących grup diagnostyczno – pomocowych,
- 4) liczba interwencji związanych z przemocą domową,
- 5) liczba sporządzonych Niebieskich Kart,
- 6) liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad,
- 7) liczba osób korzystających z poradnictwa,
- 8) liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia,
- 9) liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych dotyczących przemocy domowej,
- 10) liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- 11) liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych,
- 12) liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 13) liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 14) liczba osób, którym zapewniono schronienie,
- 15) liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.

II CEL: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową.

Kierunki działań:

- 1) motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- 2) prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową,
- 3) informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,
- 4) kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 5) wypracowanie standardów monitoringu po zamknięciu procedury „Niebieskie Karty” (art. 9h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Wskaźniki:

- 1) liczba zorganizowanych programów korekcyjno - edukacyjnych oraz programów psychologiczno terapeutycznych,
- 2) liczba osób uczestniczących w wyżej wymienionych programach,
- 3) liczba osób, które ukończyły program korekcyjno - edukacyjny lub psychologiczno - terapeutyczny,
- 4) liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- 5) liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- 6) liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66 c Kodeksu Wykroczeń,
- 7) liczba skierowanych wniosków do MKRPA w Lubartowie,
- 8) liczba osób, u których zdiagnozowano problem uzależnienia.

III CEL: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunki działań:

- 1) prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Miasto Lubartów (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe),
- 2) realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy,
- 4) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych, informacji prawnych itp.
- 5) promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców,
- 6) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnych na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno - informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania,
- 7) rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,
- 8) prowadzenie działań profilaktycznych dotyczących zapobiegania przemocy domowej (w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych),
- 9) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba opracowanych raportów dotyczących zjawiska przemocy domowej,
- 2) liczba lokalnych i ogólnokrajowych kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina Miasto Lubartów,
- 3) liczba przeprowadzonych warsztatów, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczestników ww. działań,
- 4) liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne,
- 5) liczba udzielonych porad i konsultacji,
- 6) liczba zorganizowanych prelekcji dla społeczności lokalnej oraz liczba uczestników,
- 7) liczba przeprowadzonych spotkań, pogadanek profilaktycznych dla rodziców oraz liczba uczestników,
- 8) liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych w ramach programów profilaktycznych,
- 9) liczba uczestników akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

IV CEL: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania zakres przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

Kierunki działań:

- 1) opracowywanie diagnozy potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych,
- 2) systematyczne organizowanie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową (w tym, w szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu),
- 3) wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia,
- 4) zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych,
- 5) uczestnictwo w obligacyjnych szkoleniach adresowanych do ww.

Wskaźniki:

- 1) liczba szkoleń, w których uczestniczyli realizatorzy Programu,
- 2) liczba przeprowadzonych szkoleń,
- 3) liczba uczestników szkoleń,
- 4) liczba superwizji i innych form wsparcia,
- 5) liczba osób korzystających z wyżej wymienionych form wsparcia zawodowego,
- 6) liczba zakupionych i udostępnionych materiałów edukacyjnych dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

3. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I WYMIANA INFORMACJI ORAZ ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość przedmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu, podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ I WYMIANA INFORMACJI

Wypełniając powinność wymiany informacji mającej zapewnić sprawne i skoordynowane działania instytucji oraz podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Miasto Lubartów, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubartowie, do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Burmistrzowi Miasta Lubartów zbiorcze sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, natomiast Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie, do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Burmistrzowi Miasta Lubartów zbiorcze sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasto Lubartów na lata 2025-2030 będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Miasto Lubartów. Ponadto zakłada się możliwość promowania programu z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście Lubartów na lata 2025-2030;

ZA: 18, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 3

Wyniki imienne:

ZA (18)

Krystyna Bajda, Aleksandra Berger, Robert Błaszczak, Anna Furtak-Filip, Ryszard Gierach, Grzegorz Jaworski, Krystyna Jeziorska, Tomasz Krówczyński, Przemysław Kural, Piotr Kusyk, Anna Kuszner, Artur Kuśmierzak, Elżbieta Mizio, Marek Polichańczuk, Paweł Sokół, Krzysztof Sroka, Teresa Wolińska, Andrzej Zieliński

NIEOBECNI (3)

Ewa Grabek, Edyta Lewtak, Beata Pasikowska

Głosowanie zakończono w dniu: 13 marca 2025, o godz. 17:06